

การวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันของปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยภูมิคุ้มกันและพฤติกรรมเสี่ยงต่อ
การใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)
Current Affairs Analysis of the Risk and Immune Factors on Substance Abuse
Risk Behaviors of Children and Juveniles in Voluntary
Development and Self-Defense Village (VDS)

วิลัยลักษณ์ ลังกา* อรุณา เจริญสุข พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และกัมปนาท บริบูรณ์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Wilailack Langka
Faculty of Education Srinakharinwirot University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการณ์ และเปรียบเทียบปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยภูมิคุ้มกันและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) จำแนกตามภาคและศึกษาผลกระทบของปัญหาการติดสารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้าน อพป. ที่มีต่อการพัฒนาหมู่บ้านฯ ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ เป็นผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน อพป. จำนวน 130 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่หมู่บ้าน อพป. จำนวน 2,489 คนจาก 18 จังหวัด รวม 4 ภูมิภาค โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามมาตราประเมินค่า (Rating scale) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติบรรยาย และสถิติอ้างอิง ได้แก่ One-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง จำแนกตามภูมิภาค เด็กและเยาวชนในแต่ละภูมิภาค มีการเข้าถึงแหล่งสารเสพติด การหลีกเลี่ยงปัญหา การคล้อยตามกลุ่มคนใช้สารเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจตคติต่อการใช้สารเสพติด ในแต่ละภูมิภาค มีเจตคติต่อการใช้สารเสพติดไม่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยภูมิคุ้มกันต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง จำแนกตามภูมิภาค เด็กและเยาวชนในแต่ละภูมิภาค มีการเห็นคุณค่าในตนเอง การควบคุมตนเอง ทักษะชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความตระหนักรู้ถึงโทษของสารเสพติด ในแต่ละภูมิภาคมีความตระหนักรู้ถึงโทษของสารเสพติดไม่แตกต่างกัน 3) พฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง จำแนกตามภูมิภาค เด็กและเยาวชนในแต่ละภูมิภาคมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยภูมิคุ้มกัน พฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด

Abstract

The purposes of this research was to study and compare the risk factor immune factors and substance abuse risk behaviors of children and juveniles in voluntary development and self-defense village (VDS). The informant to interview were 130 participant to development children and juveniles in voluntary development and self-defense village (VDS) and the samples of questionnaire were 2,489 children and juveniles in voluntary development and self-defense village (VDS) from 18 province to total of 4 regions. The samples of multi-stage sampling. This research instruments used for study were structure interview and questionnaire of rating scale. The qualitative data analysis was content analysis. the quantitative data analysis were descriptive statistics and inferential statistics was one-way ANOVA. The research result were 1) the risk factor of children and juveniles in voluntary development and self-defense village (VDS) to regions of children and juveniles were to access substance abuse avoidance and conformity of person substance abuse different significantly at .01 levels, while in the dimension of attitude was not found significantly. 2) the immune factors of children and juveniles in voluntary development and self-defense village (VDS) to regions of children and juveniles were to self-esteem self-control and life skill different significantly at .05 levels, while in the dimension of awareness penalty for substance abuse was not found significantly. 3) the substance abuse risk behaviors of children and juveniles in voluntary development and self-defense village (VDS) to regions of children and juveniles was the substance abuse risk behaviors significantly at .05 levels.

Keyword: risk factors, immune factors, substance abuse risk behaviors

บทนำ

หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) เป็นหมู่บ้านที่ก่อตั้งขึ้นเนื่องจากสถานการณ์ภัยคุกคามและปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชนบทและตามแนวชายแดน ซึ่งเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตามแนวชายแดนตามที่สภาความมั่นคงแห่งชาติกำหนด ซึ่งได้แก่ การแพร่ระบาดของยาเสพติด, การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย, การลักลอบซื้อขายสินค้าหนีภาษี, โรคระบาด, แรงงานผิดกฎหมาย เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวทั้งหมดนี้ จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยตามแนวชายแดนและในเขตพื้นที่ชนบท การกำกับดูแลหมู่บ้าน อพป. อยู่ภายใต้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน ปัจจุบันมีหมู่บ้าน อพป. ที่จัดตั้งขึ้นทั่วประเทศจำนวนรวมสองหมื่นหมู่บ้านใน 59 จังหวัด แบ่งหน้าที่การดำเนินงานและรับผิดชอบโดย กอ.รมน. ทั้ง 4 ภาค เพื่อปฏิบัติการกิจในการวางแผนอำนวยการ ประสานงานและกำกับดูแลเกี่ยวกับการดำเนินตามโครงการ อพป. ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ถึงแม้จะมีมาตรการดำเนินงานรวมถึงการกำหนดตัวชี้วัดเกี่ยวกับ

การป้องกันปัญหายาเสพติดไว้อย่างชัดเจนตลอดช่วงระยะเวลาของการก่อตั้งหมู่บ้าน อพป. แต่จากการรายงานสรุปสถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคงด้านปัญหาเสพติดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประจำเดือนเมษายน 2557 (Internal Security Operation Command, 2014) พบว่า ภาพรวมสถานการณ์ยาเสพติดมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดเพิ่มมากขึ้น โดยมีสถิติการจับกุมเพิ่มมากขึ้นและปริมาณของตัวยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ พื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวังมากที่สุด คือ พื้นที่ในจังหวัดเลย โดยเฉพาะพื้นที่แนวตะเข็บชายแดนที่ยังคงมีการจับกุมคดียาเสพติด และมีของกลาง อาทิ ยาบ้า กัญชาอัดแท่ง ไอซ์ ที่ถูกจับกุมได้จำนวนมาก หมู่บ้านที่จัดอยู่ในกลุ่มสีแดงหรือมีความรุนแรงของปัญหามีถึง 17 หมู่บ้าน กลุ่มสีเหลืองหรือปัญหาลดลงมีจำนวน 43 หมู่บ้าน มีผลการจับกุมทุกข้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556 ถึง มีนาคม 2557 รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,714 ราย ในขณะที่ผลการสรุปสถานการณ์ด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดลำปาง ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2553 ถึง กรกฎาคม 2554 พบว่า ปัญหาเสพติดถูกจัดเป็นปัญหาสำคัญอันดับที่ 1 มีการจับกุมรวม 1,684 ราย มีผู้ต้องการ 1,779 คน และของกลางที่จับกุมได้เฉพาะยาบ้ามีจำนวนมากถึง 1,432,599.60 เม็ด (Internal Security Operation Command in Lamphang Province, 2011) และจากผลการรายงานปัญหาเสพติด พบว่า การแพร่ระบาดของการใช้ยาเสพติดประเทศไทยยังคงมีสัดส่วนสูงทั้งในกลุ่มผู้ค้าและผู้เสพซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ เช่น การมีค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อ รักความสะดวกสบายการอยู่ในครอบครัวที่มีการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ 15-19 ปีและอายุต่ำกว่า 15 ปีที่พบแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งที่ยอยู่นอกระบบการศึกษาและในระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นจากสภาพปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเด็กและเยาวชน และจากสาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านสังคม หนึ่งในข้อเสนอแนะในการปฏิรูปมีอยู่ว่า ควรมีการเพิ่มกลไกในการป้องกันการติดยาเสพติด และควรมีแนวทางในการป้องกันเยาวชนเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติด (Chief Office of the Permanent Secretary for Defence headquarters, 2014)

จากสภาพปัญหาและการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่องเป็นผลให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์สำหรับช่วงปี พ.ศ. 2555 – 2559 และกำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นหนึ่งในสิบเอ็ดสถานการณ์เฉพาะ ที่จัดเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่มีความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยภายนอกประเทศและปัจจัยภายในประเทศมากขึ้น แม้ว่าภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการแก้ไขปัญหายาอย่างจริงจัง แต่ด้วยข้อจำกัดของปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนื่องหลายประการ อาทิ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ทำให้ยาเสพติดยังคงมีการขยายตัวมากขึ้นส่งผลต่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม และเห็นได้จากผลการจับกุมและปริมาณของกลางที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้เชื่อได้ว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดจะมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน (Internal Security Operation Command, n.d.) ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการณ์ของปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยภูมิคุ้มกัน และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ทั้ง 4 ภูมิภาค ผลที่ได้จากการวิจัยนี้จะก่อให้เกิดคุณค่าทั้งทางด้านองค์ความรู้และด้านการนำไปใช้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถไขข้อสงสัยเกี่ยวกับปัจจัยภูมิคุ้มกัน และแนวโน้มพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) เพื่อนำไปป้องกันการเกิดพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ต่อไป

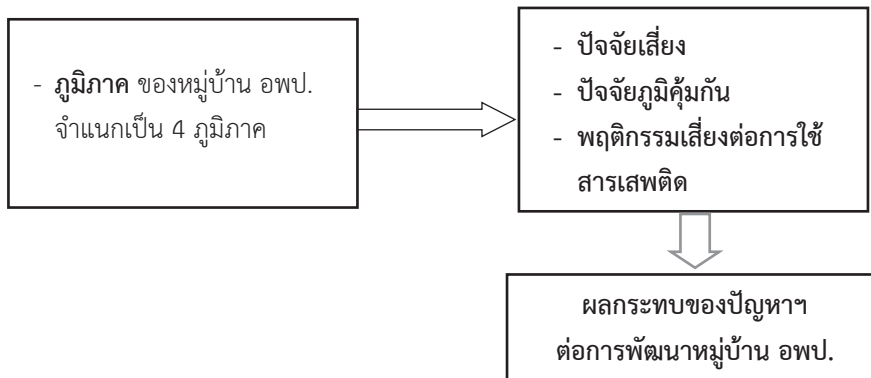
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยภูมิคุ้มกัน และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยภูมิคุ้มกัน และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) จำแนกตามภูมิภาค
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของปัญหาการติดสารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้าน อพป. ที่มีต่อการพัฒนาหมู่บ้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยนี้ได้ประยุกต์ใช้ ทฤษฎีหลัก 2 ทฤษฎี คือทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ของไอเซ็นและฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1975) และ Ajzen, I. (1991). โดยทฤษฎีนี้อธิบายว่า การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดจากการขึ้นใจโดยความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral Beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs) และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control Beliefs) ซึ่งความเชื่อแต่ละตัวจะส่งผลต่อตัวแปรต่างๆ และทฤษฎีการรู้คิดทางสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1997) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการรู้คิดทางสังคมนี้ แบนดูรา เชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลมีผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล (Internal Personal) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment) และปัจจัยทางพฤติกรรม (Behavioral) ซึ่งแบนดูรา ได้ให้ความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ปัจจัยภายในบุคคลและสิ่งแวดล้อม และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกัน ทั้งตัวบุคคลที่ต้องการจะเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุของพฤติกรรมซึ่งงานวิจัยนี้ใช้แนวคิดของสองทฤษฎีนี้ มากำหนดเป็นปัจจัยเสี่ยงปัจจัยภูมิคุ้มกันและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยภูมิคุ้มกันที่มีผลต่อการใช้สารเสพติด แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวแปรทางการรู้คิด ได้แก่ ความตระหนักถึงโทษของยาเสพติด ทักษะชีวิต กลุ่มตัวแปรทางจิต ที่สำคัญได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง การควบคุมตนเอง กลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อม ได้แก่ แบบอย่างสัมพันธภาพภายในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้สารเสพติด สภาพแวดล้อมทางสังคม (Sudheerakrailas, 2003; Chipichitpan, 2004; Jamwattakul, 2002; Samarnmit, 2003; Parnpit, 2009; Chinakate, 2010; Tunin, 2011; Lungnamtip, 2011; Poonakun, 2013; Yongann, 2013)

จากการทบทวนวรรณกรรมคณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันของ ปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยภูมิคุ้มกัน พฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ไว้ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้าน อพป. ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง สาธารณสุขประจำตำบล จำนวน 130 คน จากทั้ง 4 ภาค 18 จังหวัด โดยการเลือกแบบเจาะจง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยเป็นเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ทั้ง 4 ภูมิภาค 18 จังหวัด จำนวน 2,489 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยขนาดตัวอย่างกำหนดมาจากการเปิดตารางของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ขนาดประชากรอยู่ในช่วง Infinity

การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เป็นเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยสร้างแนวคำถามสัมภาษณ์ตามประเด็นที่ต้องการศึกษา

แบบสอบถาม ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป สภาพแวดล้อมครอบครัว สภาพแวดล้อมทางเพื่อน ปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยภูมิคุ้มกัน และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างเครื่องมือการวัดตัวแปร
2. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยภูมิคุ้มกันที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดเพื่อกำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ต้องการวัด
3. เขียนนิยามปฏิบัติการจากการศึกษาในข้อ 2 แล้วเขียนพฤติกรรมตามลักษณะที่จะวัดเขียนข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละด้านให้สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการตามตัวแปรที่ศึกษา
4. นำแบบสอบถามที่สร้างไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พบว่า ค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

5. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน จำนวน 200 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่ภายใต้กลุ่มประชากรที่ศึกษา เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ คือ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) พบว่า ค่าอำนาจจำแนก มีค่าระหว่าง 0.30 - 0.80 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.70 - 0.90

6. นำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ทั้ง 4 ภูมิภาค รวมจำนวน 18 จังหวัด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ของแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ทั้งคุณภาพด้านความเที่ยงตรง อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอ้างอิง การวิเคราะห์ความแปรปรวน ANOVA

ผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 2,489 คน)

	ข้อมูลพื้นฐาน	ความถี่	ร้อยละ
ภูมิภาค	เหนือ	506	20.33
	กลาง	702	28.20
	ตะวันออกเฉียงเหนือ	395	15.87
	ใต้	886	35.60
เพศ	ชาย	1,084	43.55
	หญิง	1,396	56.09
	ไม่ตอบ	9	0.36
ระดับการศึกษาปัจจุบัน	ประถมศึกษา	794	31.90
	มัธยมศึกษาตอนต้น	944	37.92
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	597	23.99
	ไม่ตอบ	154	6.19

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 2,489 คน พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภูมิภาคใต้ (ร้อยละ 35.60) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.09) และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 37.93)

ผลการวิจัยตอนที่ 1 สภาพการณ์ของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยภูมิคุ้มกันที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองทั้ง 4 ภูมิภาค พบว่า ในพื้นที่หมู่บ้าน อพป. สถานการณ์การใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น สัดส่วนของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ติดสารเสพติดยังมีมากกว่ากลุ่มที่ติดสารเสพติด โดยกลุ่มที่ติดสารเสพติดเป็นเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน ส่วนใหญ่ออกกลางคัน ในประเด็นความรู้เกี่ยวกับโทษของสารเสพติด พบว่า เด็กและเยาวชนหมู่บ้าน อพป. ได้รับความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่เข้ามาจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องสารเสพติด ในส่วนของโอกาสในการเข้าถึงแหล่งสารเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านสามารถเข้าถึงแหล่งแพร่กระจายสารเสพติดได้ง่าย ทั้งจากเพื่อนและรุ่นพี่ที่แนะนำให้รู้จักกับผู้ขายสารเสพติดที่มีช่องทางการจำหน่ายหลากหลาย รวมถึงการที่หมู่บ้านอยู่บริเวณชายแดนซึ่งเป็นแนวต่อการซื้อขายสารเสพติด หรือเป็นเส้นทางผ่านของการขนย้ายทำให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงสารเสพติดได้ง่ายขึ้น โดยประเภทของสารเสพติดและช่องทางการมาของสารเสพติด พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ติดยาบ้า รองลงมาคือ สุรา บุหรี่ กัญชา กาว และฝิ่น ตามลำดับยกเว้นพื้นที่หมู่บ้าน อพป. ภาคใต้ที่ติดน้ำกระท่อมมากที่สุด โดยสุรา บุหรี่ และกาวนั้นสามารถหาซื้อได้ตามร้านค้าและตลาดในหมู่บ้านและชุมชน ส่วนยาบ้ามีผู้ค้าที่เป็นรุ่นพี่หรือเพื่อน หรือแรงงานต่างด้าว แอบลักลอบนำเข้ามาขายในหมู่บ้านและชุมชน ในส่วนสาเหตุของปัญหาการติดสารเสพติด กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาเป็นเด็กออกกลางคัน เรียนไม่จบ จะมีปัญหาการติดสารเสพติดมาก ด้วยความรู้ที่ไม่ถึงการณ์ มีปัญหาความรุนแรงปัญหาในครอบครัว หรือได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ครอบครัวไม่มีเวลาอบรมทำให้เด็กและเยาวชนคิดหาทางออกโดยการใช้สารเสพติด ซึ่งอาจจะมาจากการชักจูงของกลุ่มเพื่อน ทำให้อยากรู้ อยากลองในการใช้สารเสพติด เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยประเด็นของ ปัจจัยสภาพครอบครัว พบว่า ผู้ปกครองบางส่วนไม่มีเวลาให้บุตรหลาน เพราะต้องออกไปทำงาน ซึ่งบางส่วนไปทำงานนอกหมู่บ้านหรือตามเมืองใหญ่ และให้ปู่ย่าตายายเลี้ยงดูหลานแทน การอบรมเลี้ยงดูส่วนใหญ่จึงเป็นแบบตามใจ บางครอบครัวมีการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีการทะเลาะตบตีจึงส่งผลต่อสภาพจิตใจของเด็กและเยาวชน เด็กเกิดความคับข้องใจมีความเครียด ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัวไม่มีความสุข มีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำตัวแปลกแยกจากครอบครัว ทำให้เด็กและเยาวชนหันไปปรึกษาหารือกับเพื่อนหรือบุคคลที่ตนเองไว้วางใจติดเพื่อน และถูกชักจูงไปสู่การใช้สารเสพติดได้ง่ายนอกจากนี้การเป็นแบบอย่างในการใช้สารเสพติดในครอบครัว พบว่า บางครอบครัวมีการใช้สารเสพติด เช่น สูบบุหรี่ดื่มสุรา ดื่มน้ำใบกระท่อม ทำให้เด็กและเยาวชนเห็นว่าการใช้ สารเสพติดเป็นเรื่องปกติที่มีคนทำกัน จึงเกิดค่านิยมที่ผิด อยากรู้ อยากลองเกิดพฤติกรรมการเล่นแบบในการใช้สารเสพติดมากขึ้น

ปัจจัยจากกลุ่มเพื่อน พบว่า เพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อเด็กและเยาวชน เป็นแบบอย่าง เป็นสังคมที่ปรึกษาพูดคุย ด้วยความสำคัญของกลุ่มเพื่อนนี้ ถ้าเด็กและเยาวชนได้เห็นเพื่อนใช้สารเสพติด เขาจะมีความอยากรู้อยากลองในการใช้สารเสพติด โดยมีความเชื่อว่าการใช้สารเสพติดทำให้เท่และเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน เชื่อว่าการใช้สารเสพติดเพียงครั้งเดียวไม่สามารถติดสารเสพติดได้ จึงทำให้เด็กและเยาวชนบางกลุ่มมีการเลียนแบบพฤติกรรมการใช้สารเสพติด เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน

ปัจจัยเสี่ยง พบว่า การเข้าถึงแหล่งสารเสพติด ทำได้ง่าย เพราะสภาพบางหมู่บ้านฯ เป็นพื้นที่เสี่ยงและเป็นเส้นทางลำเลียงสารเสพติด หรือมีแรงงานต่างด้าวเข้าออกหมู่บ้านได้ง่ายเด็กและเยาวชนจึงมีโอกาสที่จะเข้าถึงสารเสพติดได้ง่ายขึ้น ในส่วนของการคล้อยตามกลุ่มคนใช้สารเสพติด จะเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมการใช้สารเสพติดมาก เนื่องจากเด็กและเยาวชนยึดเพื่อนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินชีวิต ถ้าเห็นเพื่อนใช้สารเสพติดจะทำให้เด็กและเยาวชนคิดว่าการใช้สารเสพติดเป็นเรื่องธรรมดา เมื่อเพื่อนชักจูงให้ลองสารเสพติด ทำให้เกิดความอยากรู้อยากลอง ก่อให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบการใช้สารเสพติด ส่วนปัจจัยภูมิคุ้มกัน พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีความคิดเชิงบวกในการดำเนินชีวิต มีความเข้าใจในจุดเด่นและจุดด้อยของตนเองมีการเห็นคุณค่าในชีวิตของตนเอง เชื่อมมั่นในตนเอง เห็นคุณค่าของชีวิตนอกจากนั้นยังต้องมี การควบคุมตนเองที่จะทำให้เด็กและเยาวชนมีสติตระหนักรู้ว่าสิ่งใดควรทำหรือสิ่งใดไม่ควรทำส่งผลให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม มีการยับยั้งชั่งใจตนเองไม่หลงเชื่อกลุ่มคนที่ใช้สารเสพติดโดยมีทักษะชีวิตที่จะทำให้เด็กและเยาวชนมีการหลักการดำเนินชีวิตของตนเอง มีความสามารถในการเอาตัวรอดในสังคม รู้จักปฏิเสธการใช้สารเสพติดจากเพื่อนได้ มีความตระหนักรู้ถึงโทษของสารเสพติดทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารเสพติด รวมถึงเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนเห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้สารเสพติดมากขึ้น

ผลการวิจัยตอนที่ 2 การเปรียบเทียบสภาพการณ์ของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยภูมิคุ้มกันที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) จำแนกตามภูมิภาค

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของปัจจัยเสี่ยง จำแนกตามภูมิภาค

ปัจจัยเสี่ยง	ภาคเหนือ		ภาคกลาง		ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ		ภาคใต้		F
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	
เจตคติต่อการใช้สารเสพติด	1.76	0.53	1.75	0.49	1.75	0.51	1.69	0.57	2.58
การเข้าถึงแหล่งสารเสพติด	1.93	0.66	1.82	0.66	1.75	0.59	1.73	0.67	11.06*
การหลีกเลี่ยงปัญหา	2.06	0.48	2.14	0.51	2.06	0.48	2.01	0.54	8.12*
การคล้อยตามกลุ่มคนใช้สารเสพติด	1.68	0.56	1.60	0.56	1.58	0.52	1.56	0.53	4.83*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยเสี่ยง ทั้ง 4 ปัจจัย ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) จำแนกตามภูมิภาค พบว่า ในแต่ละภูมิภาคมีการเข้าถึงแหล่งสารเสพติด การหลีกเลี่ยงปัญหา การคล้อยตามกลุ่มคนใช้สารเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า การเข้าถึงแหล่งสารเสพติดภาคเหนือมีการเข้าถึงแหล่งสารเสพติดสูงกว่าภาคกลาง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาคกลางมีการเข้าถึงแหล่งสารเสพติดสูงกว่าภาคเหนือ ภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การหลีกเลี่ยงปัญหา ภาคกลางมีการหลีกเลี่ยงปัญหาสูงกว่าภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การคล้อยตามกลุ่มคนใช้ สารเสพติด ภาคเหนือ มีการคล้อยตามกลุ่มคนใช้สารเสพติดสูงกว่าภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจตคติต่อการใช้สารเสพติด ในแต่ละภูมิภาค มีเจตคติต่อการใช้ สารเสพติดไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของปัจจัยภูมิคุ้มกัน จำแนกตามภูมิภาค

ปัจจัยภูมิคุ้มกัน	ภาคเหนือ		ภาคกลาง		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		F
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	
การเห็นคุณค่าในตนเอง	2.95	0.45	2.96	0.44	3.05	0.49	3.14	0.54	25.95*
การควบคุมตนเอง	2.65	0.41	2.60	0.44	2.74	0.46	2.79	0.57	21.65*
ทักษะชีวิต	2.73	0.56	2.89	0.58	2.89	0.59	3.00	0.73	19.26*
ความตระหนักรู้ถึงโทษของสารเสพติด	3.22	0.67	3.25	0.61	3.27	0.64	3.27	0.69	0.86

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยภูมิคุ้มกัน ทั้ง 4 ปัจจัย ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) จำแนกตามภูมิภาค พบว่าในแต่ละภูมิภาค มีการเห็นคุณค่าในตนเอง การควบคุมตนเอง ทักษะชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าภาคเหนือและภาคกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาคใต้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การควบคุมตนเอง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้มีการควบคุมตนเองสูงกว่าภาคเหนือและภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะชีวิต ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ มีทักษะชีวิต สูงกว่าภาคเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาคใต้มีทักษะชีวิตสูงกว่าภาคเหนือและภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความตระหนักรู้ถึงโทษของสารเสพติด ในแต่ละภูมิภาคมีความตระหนักรู้ถึงโทษของสารเสพติดไม่แตกต่างกัน

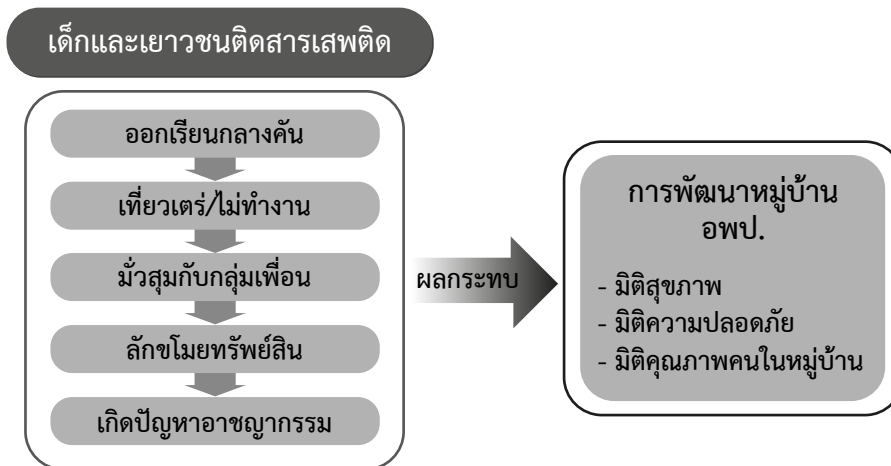
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด จำแนกตามภูมิภาค

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ สารเสพติด	ภาคเหนือ		ภาคกลาง		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		F
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	
พฤติกรรมเสี่ยงด้านความ หวั่นไหวต่อความวิตกกังวล	2.37	0.51	2.50	0.58	2.41	0.55	2.24	0.73	23.58*
พฤติกรรมเสี่ยงด้านความรู้สึก แสวงหา	2.17	0.59	2.30	0.66	2.11	0.64	2.09	0.71	14.10*
พฤติกรรมเสี่ยงด้านความหุนหัน พันเล่น	2.33	0.53	2.40	0.61	2.23	0.60	2.23	0.69	11.85*
ภาพรวม	2.28	0.46	2.39	0.53	2.24	0.49	2.18	0.64	19.84*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) จำแนกตามภูมิภาค พบว่า ในแต่ละภูมิภาค มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านความหวั่นไหวต่อความวิตกกังวล ความรู้สึกแสวงหา ความหุนหันพันเล่น และในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงด้านความหวั่นไหวต่อความวิตกกังวลภาคกลางมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านความหวั่นไหวต่อความวิตกกังวลสูงกว่าภาคเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านความหวั่นไหวต่อความวิตกกังวลสูงกว่าภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมเสี่ยงด้านความรู้สึกแสวงหา ภาคกลางมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านความรู้สึกแสวงหาสูงกว่าภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมเสี่ยงด้านความหุนหันพันเล่น ภาคเหนือมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านความหุนหันพันเล่นสูงกว่าภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาคกลางมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านความหุนหันพันเล่นสูงกว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมเสี่ยงภาพรวม ภาคกลางมีพฤติกรรมเสี่ยงภาพรวมสูงกว่าภาคเหนือภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาคเหนือ ภาคกลางมีพฤติกรรมเสี่ยงภาพรวมสูงกว่าภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยตอนที่ 3 ผลกระทบของปัญหาการติดสารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้าน อพป. ที่มีต่อการพัฒนาหมู่บ้าน

ภาพประกอบที่ 2 ผลกระทบของปัญหาการติดสารเสพติดในเด็กและเยาวชนที่มีต่อการพัฒนาหมู่บ้าน อพป.

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ประเด็นของผลกระทบของปัญหาการติดสารเสพติดของเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านที่มีต่อการพัฒนาหมู่บ้านในภาพรวม พบว่าเด็กและเยาวชนไม่สนใจเรียน หนีเรียน มีการลาออกกลางคันทำให้ออกนอกระบบการศึกษา มีเวลาว่างเพราะไม่ได้เรียน ไม่ได้ทำงาน เกิดการมั่วสุมในกลุ่มเพื่อนที่ติดสารเสพติด ลองสารเสพติดและติดสารเสพติดเหมือนกลุ่มเพื่อน สร้างความเดือดร้อนให้แก่ชุมชนสังคม ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการติดสารเสพติด สรุปได้ ดังนี้มีมติสุขภาพสุขภาพร่างกายและจิตใจของเยาวชนที่ติดสารเสพติดจะเสื่อมโทรม ร่างกายไม่สมบูรณ์แข็งแรง ขาดสติยังคิด อาจทำในสิ่งที่ผิดกฎหมายได้ ครอบครัวมีความทุกข์ใจ มีการทะเลาะ จนนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในครอบครัวมิตีความปลอดภัยของคนในชุมชนเกิดปัญหาอาชญากรรม มีการลักขโมยเพื่อนำเงินที่ได้ไปซื้อสารเสพติด สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ส่งผลถึงรบกวนชาวบ้านตอนเมา มั่วสุมในการกระทำความผิด ส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน มติของคุณภาพคนในการพัฒนาหมู่บ้านขาดกำลังคนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ ทั้งทางด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนส่งผลต่อความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) เด็กและเยาวชนในแต่ละภูมิภาค มีการเข้าถึงแหล่งสารเสพติด การหลีกเลี่ยงปัญหา การคล้อยตามกลุ่มคนใช้สารเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กและเยาวชนภาคเหนือมีการเข้าถึงแหล่งสารเสพติดสูงกว่าภาคอื่นๆ และมีการคล้อยตามกลุ่มคนใช้สารเสพติดสูงกว่าภาคอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพหมู่บ้านอพป. ในภาคเหนือ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เสี่ยง พื้นที่หมู่บ้านอยู่ใกล้เคียงบริเวณชายแดน ซึ่งเป็นแนวต่อของประเทศ

เพื่อนบ้าน ด้วยลักษณะของพื้นที่ดังกล่าวจึงมีกลุ่มคนที่ใช้เป็นเส้นทางลำเลียงขนย้ายสารเสพติด ทำให้เด็กและเยาวชนในหมู่บ้านสามารถเข้าถึงแหล่งแพร่กระจายสารเสพติดได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน อพป. ภาคเหนือ ดังที่ว่า “เนื่องด้วยหมู่บ้านติดชายแดนและหมู่บ้านใกล้เคียงยังเป็นที่อยู่อาศัยของคนชนเผ่าที่มีข่าวเกี่ยวกับการซื้อขายยาเสพติดบ่อยๆ โอกาสการเข้าถึงจะมีสูง” (N3 การสัมภาษณ์) และสอดคล้องกับรายงานของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน. 2557) ปี 2557 พบว่าในพื้นที่ภาคเหนือ คนกลุ่มน้อยยังคงเป็นกลุ่มหลักที่มีบทบาทสำคัญในการลักลอบนำยาบ้าเข้าไทย โดยเฉพาะยาบ้า ซึ่งลำเลียงจากพื้นที่ผลิตบริเวณเมืองปางซางมายังพื้นที่พักคอยบริเวณชายแดน โดยเฉพาะช่องทางนำเข้าด้าน อ.แม่สาย และ อ.ฝาง ซึ่งติดต่อกับบริเวณที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มว่า ด้วยสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านที่มีความเสี่ยงจึงทำให้เด็กและเยาวชนในภาคเหนือมีโอกาสเข้าถึงแหล่งสารเสพติดได้ง่าย มีการคล้อยตามกลุ่มคนใช้สารเสพติดด้วยการเห็นรุ่นพี่ เพื่อน และครอบครัวใช้สารเสพติด ก็จะถูกชักจูงทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้สารเสพติดตามผู้อื่นได้โดยง่ายด้วยสภาพบริบทที่เป็นตัวกระตุ้น ทำให้เด็กและเยาวชนเสี่ยงเกิดพฤติกรรมการใช้สารเสพติด เห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Poonakun (2013) ที่ได้ศึกษาปัจจัยด้านเจตคติต่อยาเสพติด ความรู้ด้านยาเสพติด และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติด

ในด้านปัจจัยภูมิคุ้มกัน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยภูมิคุ้มกันต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) เด็กและเยาวชนในแต่ละภูมิภาคมีการเห็นคุณค่าในตนเอง การควบคุมตนเอง ทักษะชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กและเยาวชนภาคใต้มีการเห็นคุณค่าในตนเอง มีการควบคุมตนเอง ทักษะชีวิต สูงกว่าภาคอื่นๆทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าด้วยบริบทในพื้นที่ภาคใต้สภาพครอบครัวและการเลี้ยงดู เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ยังอยู่ในการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่หมู่บ้าน อพป. มากกว่าเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่ เด็กและเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้จึงได้รับการเลี้ยงดูได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครองที่ ทำให้เด็กและเยาวชนมีมุมมองความคิดต่อตนเองในเชิงบวก มีความภาคภูมิใจในตนเอง ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตได้ นอกจากนี้การมีทักษะชีวิตก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนไม่ข้องเกี่ยวกับสารเสพติด เนื่องจากเด็กและเยาวชนมีความคิดและทักษะในการจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ทำให้เด็กและเยาวชนสามารถป้องกันปัญหาและไม่นำตนเองเข้าสู่สารเสพติดด้วยลักษณะความสำคัญของครอบครัวต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Parnpit (2009) ที่ทำการศึกษปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันปัญหาเสพติดของนักศึกษาการศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักศึกษาปี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติด ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และเจตคติที่มีต่อยาเสพติด โดยปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักศึกษา คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ ก็พบว่า ในด้านความตระหนักรู้ถึงโทษของสารเสพติด เด็กและเยาวชนในแต่ละภูมิภาคมีความตระหนักรู้ถึงโทษของสารเสพติดไม่แตกต่างกัน

ในส่วนของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) เด็กและเยาวชนในแต่ละภูมิภาค มีพฤติกรรม

เสี่ยงด้านความหวั่นไหวต่อความวิตกกังวล ความรู้สึกแสวงหา ความหุนหันพันเล่น และในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กและเยาวชนภาคกลางพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดในภาพรวมสูงกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองในภาคกลาง พบว่าเด็กและเยาวชนมีการติดสารเสพติดส่วนหนึ่งแต่สัดส่วนของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ติดสารเสพติดมีมากกว่ากลุ่มที่ติดสารเสพติดเด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารเสพติด แต่ยังมีเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ในประเด็นความรู้เกี่ยวกับโทษของสารเสพติด พบว่า เด็กและเยาวชนในพื้นที่ภาคกลาง มีความรู้เกี่ยวกับคุณและโทษของสารเสพติด โดยได้รับจากบุคคลใกล้ชิด สื่อการเรียนการสอน และหน่วยงานต่าง ๆ มาจัดการอบรมให้ความรู้และจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสารเสพติด เช่น โรงเรียน สาธารณสุข โรงพยาบาล เป็นต้น แต่ยังมีเด็กและเยาวชนบางส่วนต้องการอยากรู้อยากลอง ทำให้เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งมีการลองใช้สารเสพติด และยังพบว่า ด้วยบริบทการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนอยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่ที่ต้องทำงาน ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ ทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่นรวมถึงการเห็นบุคคลที่รู้จักใช้สารเสพติดกันเป็นประจำ ทำให้เกิดค่านิยมว่าการใช้สารเสพติดนั้นเป็นเรื่องธรรมดาที่ไม่ผิดอะไร อยากู้อยากลอง เมื่อเด็กและเยาวชนถูกชักจูงใจ ทำให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบการใช้สารเสพติดได้ง่าย เนื่องจากต้องการการยอมรับและความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ด้วยสภาพแวดล้อมและสิ่งกระตุ้นเหล่านี้ จึงทำให้เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มที่จะเกิดพฤติกรรมที่เป็นโทษหรือมีอันตรายต่อชีวิตด้วยการลองสารเสพติด เด็กและเยาวชนจะมีแรงจูงใจที่ทำให้มีการลองใช้สารเสพติด มีความรู้สึกทางจิตใจต้องการความตื่นเต้น ชอบความเสี่ยงและชอบความท้าทายในการดำเนินชีวิต บางครั้งแสดงอารมณ์ทางลบ และมีการตัดสินใจทำสิ่งใดอย่างรวดเร็วโดยไม่ทันได้คิดไตร่ตรองไว้ก่อน ด้วยลักษณะพฤติกรรมเสี่ยงนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ วอซิคและคณะ (Woicik et al. 2009: 1044-1045) และโรเบิล-การ์เซียและคณะ (Robles-García et al. 2014: 1115) ที่ได้อธิบายถึงลักษณะของพฤติกรรมเสี่ยงไว้ว่า เป็นแนวโน้มที่จะเกิดพฤติกรรมที่เป็นโทษหรือมีอันตรายต่อชีวิตแต่บุคคลนั้นมีการรับรู้พฤติกรรมของตนเอง ความหวั่นไหวต่อความวิตกกังวล การครุ่นคิดหรือความสับสนในชีวิต ความเสี่ยงและความท้าทายในการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า เด็กและเยาวชนในแต่ละภูมิภาค มีปัจจัยเสี่ยง และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ สารเสพติดแตกต่างกัน และปัจจัยเหล่านี้มีส่วนสำคัญต่อการสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนห่างจากการใช้ สารเสพติด ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งโรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานด้านการปกครอง หน่วยงานสาธารณสุข ที่มีการดำเนินการปราบปราม ช่วยเหลือ และป้องกันปัญหาสารเสพติดในพื้นที่ ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเป็นการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชน โดยอาจจะเป็นการจัดกิจกรรมกลุ่ม เป็นรูปแบบการช่วยเหลือที่ช่วยให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเรียนรู้ทักษะผ่านกิจกรรม ซึ่งอาจจะจัดเป็นกิจกรรมค่าย โดยกิจกรรมกลุ่มที่ใช้ในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันตนเอง การจัดค่ายหรือกิจกรรมกลุ่มนี้ดำเนินการได้ทั้งโรงเรียน หน่วยงานสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปสร้างแนวทางการพัฒนาและป้องกันพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) โดยคำนึงถึงความแตกต่างของบริบทพื้นที่และวัฒนธรรมของหมู่บ้านในแต่ละภูมิภาค

2. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง สามารถนำปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยภูมิคุ้มกัน จากงานนี้ ไปประยุกต์ออกแบบโปรแกรมการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการใช้ สารเสพติดสำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านต่อไป

References

- กนกรัตน์ แจ่มวิภูกุล. (2545). การศึกษาปัจจัยด้านครอบครัวและกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน. (ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.
- กัลยาณี ปุณชนะ. (2556). ปัจจัยด้านเจตคติต่อยาเสพติด ความรู้ด้านยาเสพติด และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดหนองคาย. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3. 1-14.
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดลำปาง. (ออนไลน์). 1 ปี กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดลำปาง (กอ.รมน.จว.ลป.) ประจำปี 2554. จาก www.lampang.go.th/sts/2554/book_S.doc
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร. (2557). ยุทธศาสตร์กองอำนวยการรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร พ.ศ. 2555 – พ.ศ. 2559. จาก www.isocthai.go.th/yut-ta-saat_isoc.../yut-ta-saat_isoc_year55-59.pdf
- ชัยชนา ทุนอินทร์. (2554). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในปัญหายาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต) ภาควิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.
- ทัศนากร หลั่งน้ำทิพย์. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสพยาบ้าของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในสถาบันธัญญารักษ์. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) ภาควิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.
- นันทา ชัยพิชิตพันธ์. (2541). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสพยาบ้าของผู้ป่วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลธัญญารักษ์. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). ภาควิชาสุขศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.
- นิตยา หयोगเอน. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมเลย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชารัฐบาลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เลย ประเทศไทย.
- พรภัค พานพิศ. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันปัญหายาเสพติดของนักศึกษาศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ภาควิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

- วรพจน์ สมานมิตร. (2546). *ทักษะทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี*. (วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต) ภาควิชาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม ประเทศไทย.
- วีรวรรณ สุธีไกรลาศ. (2536). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใน เขตกรุงเทพมหานคร*. (ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). สถาบันการวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานครประเทศไทย.
- ศุภร ชินะเกตุ. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) ภาควิชาพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม ประเทศไทย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. (2557). *กรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทยด้านสังคม*.
- Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior & Human Decision Processes*, 50(2), 179-212.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. U.S.A. : W.H. Freeman and Company.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Robles-García, Rebeca et al. (2014). Spanish version of the Substance Use Risk Profile Scale: Factor structure, reliability, and validity in Mexican adolescents. *Psychiatry Research*. 220: 1115.
- Woicik, Patricia A et al. (2009). The substance use risk profile scale: A scale measuring traits linked to reinforcement-specific substance use profiles. *Addictive Behaviors*. 34: 1044-1045.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition. Newyork : Harper and Row Publication.

Translated Thai References

- Chief Office of the Permanent Secretary for Defence headquarters. (2014). *Framework for social reform in Thailand*. (in Thai)
- Chaipichitpan, N. (2004). *A study of factors affecting amphetamine relapsing behavior of secondary school students treated in Thanyarak Hospital: A thesis in Health Education*. Master's thesis. Chulalongkorn University, Thailand. (in Thai)
- Chinakate, S. (2010). *Factors Affection To Preventive Behavior on Drug Among The Vocational Certificate Students in Colleges Under The Provincial Vocational Education of Ratchaburi*: A thesis in Development Education. Master's thesis. Silpakorn University, Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Internal Security Operations Comman in Lampang Province. (Online). *Annual Report 2011 (year 1)* from www.lampang.go.th/sts/25554/book_S.doc. (in Thai)

- Internal Security Operations Command. (2014). Internal Security Operations Command Strategy. (2555 – 2559). From www.isocthai.go.th/yut-ta-saat_isoc.../yut-ta-saat_isoc_year55-59.pdf. (in Thai)
- Jamwattakul, K. (2002). *A Study of The Factors Related to Family and Peer Group on Amphetamine use of Adolescent: A thesis in Guidance and Counselling*. Master's thesis. Srinakarinwirot University, Thailand. (in Thai)
- Lungnamtip, T. (2011). *Factors Associated with the Repeated Drug Abuse Behavior of Drug Addicted Patients in Thanyarak Institute: A thesis in Health Education*. Master's thesis. Kasetsart University, Thailand. (in Thai)
- Parnpit, P. (2009). *Factors Affecting Narcotics Preventive Behavior of Student Phapradaeng Non-Formal and Informal Education Centre: A thesis in Social Sciences for Development*. Master's thesis. Dhonburi Rajabhat University, Thailand. (in Thai)
- Poonakun, K. (2013). *The Factors of the Narcotics Attitudes on Knowledge and Social Environment That Effect for Students Risk Behaviors on Narcotic in Colleges Nongkhai*. The 3rd STOU Graduate Research Conference. 1-14. (in Thai)
- Samanmit, W. (2003). *Social skills contributing to protective behavior against drug abuse among male junior high School students in schools under the department of general education, ministry of education, phetchaburi province: A thesis in Community Psychology*. Master's thesis. Silpakorn University, Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Sudheerakrailas, W. (1993). *Variable Relating to Anti-Drug Addiction of the secondary School Students in Bangkok: A thesis in Science Degree in Applied Behavioral Science*. Master's thesis. Srinakarinwirot University, Bangkok, Thailand. (in Thai)
- Tunin, C. (2011). *A Development of Casual Relationships Model of Factors Affecting Awareness in Drug Problem of Matthayom 3 Students, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3: A thesis in Research and Evaluation Education*. Master's thesis. Chulalongkorn University, Thailand. (in Thai)
- Yongann, N. (2013). *Factors Affecting The Mathayomsuksa 1 students Behavior of Drugs Prevention in Schools Under Loei Primary Education Service Area: A thesis in Research and Evaluation Education*. Master's thesis. Loei Rajabhat University, Thailand. (in Thai)

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

w_langka@hotmail.com